

Konkordatonun Tasdiki Kararının Kanun Yolunda Kaldırılmasının/Bozulmasının Çekişmeli Alacak Hakkında Açılan Davaya Etkisi*

Ömer Buğra ALİHOCAGİL^{1**}

¹Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Türkiye

Makale Bilgisi	ÖZET
Makale Geçmişi Geliş: 16.10.2025 Kabul: 12.05.2026 Yayın: 18.05.2026 Anahtar Kelimeler: Konkordato, Çekişmeli Alacak, Davanın Konusuz Kalması.	Konkordato, vadesi gelmiş borçlarını ödeyemeyen ya da ödeyememe tehlikesi altında bulunan borçlunun, Kanun'da öngörülen şartlara göre mahkemenin denetimi ve gözetimi altında, alacaklıları ile anlaşarak borçlarını tasfiye etmesine veya işletmesinin ekonomik durumunu düzeltmesine olanak tanıyan cebri icra hukuku müessesesidir. Konkordatonun tasdikine dair verilen kararın kanun yoluna götürülmesi mümkündür (İİK m. 308/a). Asliye ticaret mahkemesinin konkordatonun tasdikine ilişkin kararı, istinaf aşamasında kaldırılabilir veya temyiz aşamasında bozulabilir. Böyle bir ihtimalde, çekişmeli alacak hakkında açılan dava ve tasdik olunan konkordato arasındaki ilişkiden dolayı, çekişmeli alacak hakkında açılan davanın konusuz kaldığına hükmedildiğine dair yargı kararlarına rastlanmaktadır. Çalışmada bu husus incelenmektedir. İnceleme yapılırken çekişmeli alacak kavramı ve çekişmeli alacak hakkında açılan dava izah edilerek konkordatonun tasdiki kararının kaldırılması ya da bozulmasına ilişkin karar verilmesiyle söz konusu davanın doğrudan konusuz kalıp kalmayacağına ilişkin değerlendirmelerde bulunulmuştur.

The Effect of the Annulment or Reversal of the Concordat Confirmation Decision on the Contentious Debt Action in the Concordat Process

Article Info	ABSTRACT
Article History Received: 16.10.2025 Accepted: 12.05.2026 Published: 18.05.2026 Keywords: Concordat, Contentious Debt, The Case Has Lost Its Object.	Concordat is an institution of compulsory enforcement law that enables a debtor who is unable to meet its matured obligations, or is at risk of failing to do so, to restructure and settle its debts or to rehabilitate its economic condition through an agreement reached with its creditors, under the supervision and oversight of the court and pursuant to the conditions prescribed by the Law. The decision approving the concordat may be appealed in accordance with Article 308/a of the Enforcement and Bankruptcy Law. The decision rendered by the commercial court of first instance may be set aside at the appellate stage or reversed at the cassation stage. In such a case, due to the relationship between the contentious debt action and the approved concordat, there are judicial decisions ruling that the case has lost its object. This study examines this issue. In doing so, it first explains the notion of

* Bu makale Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü bünyesinde hazırlanmakta olan Konkordatoda Çekişmeli Alacaklar Hakkında Dava adlı doktora tezinden türetilmiştir.

a contentious debt and the action brought in respect thereof, and then evaluates whether, upon the annulment or reversal of the decision confirming the concordat, such action directly becomes devoid of its object.

To cite this article:

Alihocagil, Ö. B. (2026). “Konkordatonun Tasdiki Kararının Kanun Yolunda Kaldırılmasının/Bozulmasının Çekişmeli Alacak Hakkında Açılan Davaya Etkisi”, *Necmettin Erbakan Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 9(1), s. 564-584. <https://doi.org/10.51120/NEUHFD.2026.205>.

****Sorumlu Yazar:** Ömer Buğra Alihocagil, alihocagilob@gmail.com

GİRİŞ

Çekişmeli alacak, konkordato sürecinde kesin mühlet esnasında bildirilen alacaklara dair borçlunun beyanının alınmasından sonra ortaya çıkan bir kavramdır. İcra ve İflas Kanunu'nda¹ (İİK) bu kavrama 302/6 “Çekişmeli veya geciktirici koşula bağlı yahut belirli olmayan bir vadeye tabi alacakların hesaba katılıp katılmamasına ve ne oranda katılacağına mahkeme karar verir. Şu kadar ki bu iddialar hakkında ileride mahkemece verilecek hükümler saklıdır.” ve çekişmeli alacaklar hakkında dava başlıklı 308/b hükümlerinde yer verilmektedir.

Kanunun sistematüğinden de anlaşılacağı üzere önce çekişmeli alacak kavramı ortaya çıkmakta akabinde bu alacağa dair dava açılması gündeme gelmektedir. Ancak bu dava asliye ticaret mahkemesince konkordato projesinin tasdikine karar verildiği olasılıkta anlam kazanır. Zira her ne kadar alacağına itiraz edilen alacaklı bunun için genel hükümlere göre dava açabilecekse de proje tasdik edilmezse; İİK m. 308/b hükmünde çekişmeli alacaklıya tanınan, alacağına isabet eden ve bankaya yatırılan paydan ödeme yapılmasını talep etme imkânından yararlanılamaz.

Çekişmeli alacak hakkındaki davanın, tasdik kararının ilânı tarihinden itibaren bir ay içinde açılması öngörülmüştür. Dolayısıyla bir taraftan çekişmeli alacak hakkında açılan dava derdestken diğer taraftan tasdik edilen konkordatonun kanun yolu incelemesinden geçiyor olması kuvvetle muhtemeldir ve kanun yolu incelemesi neticesinde istinaf aşamasında konkordatonun tasdiki kararı kaldırılabilir ya da temyiz aşamasında konkordatonun tasdiki kararı bozulabilir.

Çalışmada kanun yolu aşamasında kaldırılan ya da bozulan konkordatonun tasdiki kararının, çekişmeli alacak hakkında açılan davaya etkisi incelenmektedir. Uygulamada konkordatonun tasdikine dair verilen ilk derece mahkemesi kararının kaldırılmasının ya da bozulmasının, çekişmeli alacak hakkında açılan davayı konusuz hâle getireceğine dair yargı kararları mevcuttur². Söz konusu kararların mevcudiyeti karşısında gerçekten de ilgili durumun davanın konusuz kalmasına sebep teşkil edip etmeyeceğiyle alakalı olarak bu çalışmayı kaleme alma gerekliliği doğmuştur.

¹ RG. 19.6.1932-2128.

² Örnek olarak bkz. Yarg. 6. HD, 12.04.2023 tarih ve E. 2023/1326 K. 2023/1411; Yarg. 6. HD, 02.10.2024 tarih ve E. 2024/2629, K. 2024/3115 sayılı kararı; Sakarya BAM 7. HD, 07.11.2025 tarih ve E. 2024/871, K. 2025/1903 sayılı kararı; Konya BAM 6. HD., 26.09.2024 tarih ve E. 2024/248, K. 2024/1504 sayılı kararı; Sakarya BAM 7. HD, 15.02.2024 tarih ve E. 2022/2579, K. 2024/252 sayılı kararı; İzmir BAM 20. HD, 23.10.2024 tarih ve E. 2022/549, K. 2024/1506 sayılı kararı (Lexpera).

Çalışmada öncelikle çekişmeli alacak kavramı açıklanmakta ve çekişmeli alacak hakkında açılan dava ile alakalı bilgi verilmektedir. Ardından konkordatonun tasdiki kararına karşı kanun yoluna başvurulması ve tasdik kararın kaldırılması ya da bozulması üzerinde durulmaktadır. Nihayetinde çekişmeli alacak hakkında açılan davanın konusu ve bu davanın konusuz kalmasına ilişkin değerlendirmeler yapılarak çalışma sonuca vardiirilmektedir.

I. ÇEKİŞMELİ ALACAK KAVRAMI

Borçluya kesin mühlet verilmesiyle birlikte dosya, (kural olarak geçici mühlet esnasında görevlendirilen) komiser tevdî edilir (İİK m. 289/3). Konkordato komiseri İİK m. 298 hükmündeki gerekli hazırlıkları tamamlamasının akabinde, alacaklıları alacaklarını bildirmeleri için ilanla davet eder (İİK m. 299). Bildirilen alacaklara ilişkin konkordato borçlusunun da beyanı alınır (İİK m. 300). Borçlu, alacaklar hakkında beyanda bulunmak zorundadır³. Alacağın çekişmeli olup olmadığı tam olarak bu aşamada ortaya çıkar. Zira borçlu, ilgili alacakları kabul edebilir veya reddedebilir⁴. İtiraz edilerek varlığı reddedilen alacaklar, çekişmeli alacak olarak nitelendirilir⁵. Konkordato komiserinin alacağı çekişmeli hâle getirebilmesi mümkün değildir⁶. Aynı şekilde konkordato alacaklıları da böyle bir yetkiye sahip değildir⁷.

³ Tanrıver, Süha, *Konkordato Komiseri*. Yetkin Yayıncılık, Ankara, 1993, s. 189.

⁴ Konkordatoda, kural olarak borçlunun mal varlığı üzerindeki tasarruf yetkisi devam etmektedir. Bundan dolayı alacakları kabul etme yetkisinin de borçlu üzerinde bırakılması konkordato sistematığı ile uyumludur (bkz. Postacıoğlu, İlhan. *Konkordato*. 2. Baskı, Fakülteler Matbaası, İstanbul, 1965, s. 75).

⁵ Gürdoğan, Burhan. *İflâs Hukuku Dersleri İflâs/Konkordato/İptal Davaları*. Ajans Türk Matbaası, Ankara, 1966, s. 186; Buruloğlu, Enver/ Reyna, Yuda. *Konkordato Hukuku ve Tatbikat*. Yörük Matbaası, İstanbul, 1968, s. 47; Berkin, Necmeddin. *İflâs Hukuku*. 4. Baskı, Fakülteler Matbaası, İstanbul, 1972, s. 567; Tanrıver, Komiser, s. 188; Pekcanitez, Hakan/ Erdönmez, Güray. *7101 Sayılı Kanun Çerçevesinde Konkordato*. Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2018, s. 57; Altay, Sümer/ Eskiocak, Ali. *Konkordato ve Yeniden Yapılanma Hukuku*. 5. Baskı, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2019, s. 57–58; Yazıcı, Çiğdem. "Adi Konkordatoda Çekişmeli Alacaklar Hakkında Dava (İİK m. 308/b)." *Bankacılar Dergisi*, S. 116, 2021, s. 3, 4; Albayrak, Hakan/ Bulut, Esra. "Konkordatoda Çekişmeli Alacaklar Hakkında Dava." *Adalet Dergisi*, C. 1, 2022, s. 451, 456; Sarısözen, Serhat. *Konkordato*. 6. Baskı, Yetkin Yayıncılık, Ankara, 2024, s. 649; Bahadır, Zeynep. "Konkordatoda Çekişmeli Alacaklar Hakkında Dava Açılmadan Önce Arabuluculuğa Başvurma Zorunluluğunun Bulunup Bulunmadığının Değerlendirilmesi." *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 73, 2024, s. 2641; Korkmaz, Cansu/ Köksoy, Mesut. "Konkordatoda Çekişmeli Alacaklar Bakımından Dava Şartı Arabuluculuğun Değerlendirilmesi." *Prof. Dr. İhsan Erdoğan'a Armağan Cilt 2*, Adalet Yayınevi, Ankara, 2024, s. 1692.

⁶ Kuru, Baki. *İcra ve İflâs Hukuku El Kitabı*. 2. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara, 2013, s. 1476; Pekcanitez, Hakan vd. *İcra ve İflâs Hukuku Ders Kitabı*. 11. Baskı, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2024, kn. 2173; Görgün, Şanal/ Börü, Levent/ Kodakoğlu, Mehmet. *İcra ve İflâs Hukuku*. 5. Baskı, Yetkin Yayıncılık, Ankara, 2024, s. 654; Ermenek, İbrahim/ Azaklı Arslan, Betül. "İcra ve İflâs Hukuku Açısından Ticarî Davalarda Arabulucuya Başvuru Zorunluluğu (TTK m. 5/A)." *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, S. 135, 2020, s. 185. Olması gereken hukuk bakımından, konkordato komiserine alacakları çekişmeli hâle getirme yetkisi tanınması gerektiğine dair bkz. Serdar Şahin, Çağatay. *Amerikan Hukuku ile Karşılaştırmalı Olarak Konkordato Mühletinin Alacaklılar Yönünden Sonuçları*. On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2020, s. 165.

⁷ Berkin, İflas, s. 557; Gürdoğan, s. 177–178; Öztekin, Selçuk. Öztekin Konkordato Şerhi, m. 300, s. 479; Tanrıver, Komiser, s. 188. Alacaklıların da alacağı çekişmeli hâle getirebileceğine dair aksi yöndeki görüş için bkz. Belgesay, Mustafa Reşit. *İcra ve İflâs Hukuku I Sentetik Bölüm İkinci Cild Konkordato-İflâs-İptal Davası-Tahliye*. 2. Baskı, Fakülteler Matbaası, İstanbul, 1953, s. 25.

Alacağın tamamı reddedilebileceği gibi bir kısmı da reddedilebilir⁸. Ayrıca çekişmeli hâle sadece alacağın tutarı değil, niteliği de getirilebilir⁹. Nitelikten anlaşılması gereken, ilgili alacağın konkordato prosedüründe ayrıcalığa sahip olup olmamasıdır. Örneğin alacağın, İİK m. 206 hükmünde birinci sırada yer alan imtiyazlı alacak olmadığına dair bir itirazla da alacak çekişmeli hâle getirilebilir¹⁰. Ancak konkordato borçlusu tarafından sunulan bilançoda (İİK m. 286/1-b) ya da alacaklılar listesinde (İİK m. 286/1-c) yer alan alacak çekişmeli hâle getirilemez¹¹. İlama bağlı bulunan alacağın da çekişmeli hâle getirilebilmesi mümkün değildir¹².

Çekişmeli hâle getirilen alacak, konkordatonun tasdiki talebini inceleyen asliye ticaret mahkemesince karar verilmediği müddetçe, konkordato nisabına katılamaz (İİK m. 302/6). Ancak mahkeme, bir çekişmeli alacağın nisaba katılmasına karar verirse o alacak için projede pay ayrılması gerekir¹³. Çekişmeli alacaklar için ayrılan payın bankaya yatırılmasına da karar verilebilir. Bununla birlikte İİK m. 308/b hükmünün lafzından da anlaşılacağı üzere bu kararı vermek mahkemenin takdirindedir¹⁴. Çekişmeli alacağın mevcudiyeti hususunda hâkimde yaklaşık ispat ölçüsünde bir kanaat oluşursa, bu durumda söz konusu alacağa isabet eden payın bankaya depo edilmesine karar verilebilir¹⁵.

II. ÇEKİŞMELİ ALACAK HAKKINDA DAVA AÇILMASI

Tasdik kararının ilanı tarihinden itibaren bir ay içinde çekişmeli alacak hakkında davanın açılması gerekir (İİK m. 308/b). Bahsi geçen süre içinde dava açılması, konkordatonun tasdikine karar veren asliye ticaret mahkemesince ilgili çekişmeli alacağa isabet eden payın bankaya depo edilmesine karar verilmesi durumunda önem arz eder. Zira kanun koyucu burada süresi içinde dava açılmamasının sonucu olarak, bankaya depo edilen paydan ödeme yapılmasının talep edilememesini öngörmektedir. Diğer bir ifadeyle her ne kadar davanın açılması için İİK m. 308/b hükmünde bir aylık hak düşürücü süre bulunmaktaysa da bu süre içinde davanın açılmaması maddi hukuka dair hak kaybına sebebiyet vermez¹⁶.

⁸ Ermenek/ Azaklı Arslan, s. 185; Yazıcı, s. 5; Bahadır, s. 2645.

⁹ Yazıcı, s. 5; Albayrak/ Bulut, s. 470; Bahadır, s. 2645.

¹⁰ Altay/ Eskiocak, s. 247; Akyürek, Ayhan/ Akyürek, Remziye. *Konkordato Hukuku*. Yetkin Yayıncılık, Ankara, 2019, s. 435.

¹¹ Altay/ Eskiocak, s. 72; Sarısözen, s. 531–532.

¹² Kuru, İcra El Kitabı, s. 1477, dn. 82; Sarısözen, s. 531.

¹³ Pekcanitez/ Erdönmez, s. 132. Nisaba katılmasına karar verilen çekişmeli alacak için projede pay ayrılması yönünde mahkeme özel olarak hüküm kurmasa dahi konkordato borçlusu tarafından bu pay ayrılmalıdır (bkz. Yazıcı, s. 8).

¹⁴ Kuru, İcra El Kitabı, s. 1494; Yazıcı, s. 9.

¹⁵ Belgesay, s. 29–30; Üstündağ, Saim. *İflâs Hukuku*. 8. Baskı, Nesil Matbaacılık, İstanbul, 2009, s. 255; Albayrak/ Bulut, s. 462. Aynı yönde bkz. “İcra ve İflas Kanununun 302/IV. bendi gereği mahkeme, çekişmeli alacağın hesaba katılıp katılmamasına ve ne oranda katılacağına yaklaşık ispat ölçüsünde ve gerektiğinde bilirkişi incelemesi yaptırarak karar verecektir. Bu şekilde inceleme yapan mahkemenin vereceği karar, maddi hukuk bakımından sonuç doğurmaz.” Yarg. 6. HD, 07.10.2024 tarih ve E. 2024/2615, K. 2024/3215 sayılı kararı (Lexpera).

¹⁶ Üstündağ, İflas, s. 255; Kuru, İcra El Kitabı, s. 1501; Pekcanitez/ Erdönmez, s. 154; Sarısözen, s. 655–656; Bahadır, s. 2677.

Çekişmeli alacak hakkında açılan davada görevli mahkeme genel hükümlere göre tayin edilir¹⁷. Davacı, alacağı çekişmeli hâle getirilen alacaklı¹⁸, davalı ise konkordato borçlusudur¹⁹. Davada uygulanacak olan yargılama usulü davanın niteliğine göre belirlenir²⁰. Bu kapsamda basit ya da yazılı yargılama usulünün uygulama alanı bulabilmesi mümkündür²¹.

Söz konusu dava, çekişmeli hâle gelen alacak için açılan bir davadır²². Diğer bir ifadeyle belirli bir miktarda paranın tahsil edilmesi amaçlanmaktadır²³. Dolayısıyla çekişmeli alacak hakkında açılan davanın konusu bir miktar paranın ödenmesidir ve bu sebeple eda davası niteliğindedir²⁴ (karş. HMK m. 105). Ancak bazı yargı kararlarında bu davanın gerçek anlamda bir eda davası olmadığı şeklinde tespitler yapılmaktadır²⁵. Çekişmeli alacak hakkında açılan davada belirli miktarda paranın tahsili talep edildiğinden, bu davanın, bazı yargı kararlarında kabul edildiği gibi, eda davası niteliğinde olmadığına dair tespiti iştirak edemiyoruz.

Çekişmeli alacak hakkında açılan davanın dava şartı arabuluculuk kurumu açısından değerlendirilmesinde ise doktrinde farklı görüşler mevcuttur. Bir görüş ve Yargıtay uygulaması, bu davanın hiçbir şekilde dava şartı arabuluculuk kapsamına dahil olmadığını savunmaktadır²⁶. Bu

¹⁷ Pekcanitez/ Erdönmez, s. 153; Ermenek/ Azaklı Arslan, s. 185; Yazıcı, s. 12; Albayrak/ Bulut, s. 468; Kale, Öztekin Konkordato Şerhi, m. 308/b, s. 657. Bu davada asliye ticaret mahkemesinin görevli olduğuna dair aksi yöndeki görüş için bkz. Altay/ Eskiocak, s. 328; Akyürek/ Akyürek, s. 514.

¹⁸ Bahadır, s. 2647; Albayrak/ Bulut, s. 469; Yazıcı, s. 13.

¹⁹ Ermenek/ Azaklı Arslan, s. 185; Yazıcı, s. 13; Bahadır, s. 2647.

²⁰ Sarısözen, s. 655; Kale, Öztekin Konkordato Şerhi, m. 308/b, s. 663; Albayrak/ Bulut, s. 478; Yazıcı, s. 16. Davada basit yargılama usulünün uygulanacağına dair aksi yöndeki görüş için bkz. Altay/ Eskiocak, s. 330.

²¹ Örneğin sulh hukuk mahkemesinin görevli olduğu çekişmeli alacak davasında basit yargılama usulü uygulanır [karş. 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu (HMK) m. 316/1-a, (RG. 04.02.2011-27836)].

²² Yarg. 6. HD, 02.02.2023 tarih ve E. 2022/5335, K. 2023/390 sayılı kararı; İstanbul BAM 12. HD, 03.06.2024 tarih ve E. 2024/354, K. 2024/866 sayılı kararı (Lexpera).

²³ Ermenek/ Azaklı Arslan, s. 186. Ayrıca ifade edilmelidir ki, bir alacağın konusu para olmak zorunda değildir. Ancak konkordatoda, konusu para olmayan alacaklar da alacaklı tarafından (komiserin onayı alınarak borçlu tarafından aynen ifanın üstlenilmesi haricinde) paraya çevrilerek komisere bildirilir (İİK m. 294/7).

²⁴ Atalı, Murat/ Ermenek, İbrahim/ Erdoğan, Ersin. *İcra ve İflas Hukuku*. 8. Baskı, Yetkin Yayıncılık, Ankara, 2024, s. 720; Albayrak/ Bulut, s. 466; Korkmaz/ Köksoy, s. 1695; Bahadır, s. 2651. Aynı tespitin yapıldığı yargı kararlarının birkaçı için bkz. İstanbul BAM 43. HD, 31.10.2024 tarih ve E. 2024/262, K. 2024/1585 sayılı kararı; İstanbul BAM 12. HD, 09.05.2024 tarih ve E. 2024/605, K. 2024/695 sayılı kararı; İzmir BAM 11. HD, 05.01.2022 tarih ve E. 2021/1837, K. 2022/16 sayılı kararı; Konya BAM 3. HD, 13.07.2021 tarih ve E. 2021/1138, K. 2021/1030 sayılı kararı (Lexpera). Bu davayı itirazın iptaline yaklaşan bir alacağın tanınması davası olarak nitelendiren görüşe dair bkz. Berkin, İflas, s. 561–562.

²⁵ Örnek için bkz. Sakarya BAM 7. HD, 06.11.2024 tarih ve E. 2023/1139, K. 2024/1547 sayılı kararı; Sakarya BAM 7. HD, 19.01.2023 tarih ve E. 2022/283, K. 2023/51 sayılı kararı; Antalya BAM 11. HD, 08.12.2021 tarih ve E. 2021/2663, K. 2021/2119 (Lexpera). İlgili kararlarda çekişmeli alacak hakkında açılan davanın hangi dava türüne dahil olduğuna dair herhangi bir tespit mevcut değildir.

²⁶ Görgün/ Börü/ Kodakoğlu, s. 656, 674; Ermenek/ Azaklı Arslan, s. 186; Korkmaz/ Köksoy, s. 1706, 1708. Uygulamadaki güncel içtihatların da bu görüş doğrultusunda şekillendiği görülmektedir. Bkz. “İİK’nin 308/b. maddesinde düzenlenen çekişmeli alacaklarla ilgili davanın açılmasından önce arabuluculuğa başvurulması konkordato hukukunun kamusal karakteri, tüm alacaklıları ilgilendirmesi, tarafların iradeleri ile kendi aralarında yapacakları anlaşmanın konkordato alacaklıları arasında eşitsizlik yaratacak ve konkordatoda ödemeler dengesini bozacak nitelikte olması nedeniyle işin esasının incelenmesi gerektiği gerekçesiyle kararın bozulmasına karar verilmiştir.” Yarg. 6. HD, 15.05.2025 tarih ve E. 2025/952, K. 2025/2041 sayılı kararı (Lexpera). Diğer örnek kararlar için bkz. Yarg. 6. HD,

görüş, tasdikine karar verilen konkordato projesi ile dava arasında güçlü bir ilişki olduğu ve arabuluculuk süreci sonundaki olası bir anlaşmanın üçüncü kişi konumundaki konkordato ile bağlı bulunan diğer alacaklıları da etkilemesini gerekçe olarak göstermektedir²⁷. Ancak biz bu görüşe ve Yargıtay uygulamasına iştirak edememekteyiz. Zira her ne kadar çekişmeli alacak hakkında açılan dava ve tasdik edilen konkordato arasında bir ilişki mevcut olsa da bu ilişki kamu düzenini ilgilendiren seviyede değildir. Dava genel hükümlere göre açılır ve yürütülür. Tarafların üzerinde serbestçe tasarruf edebileceği bir konuya sahiptir. Nitekim dava nasıl sonuçlanırsa sonuçlansın diğer konkordato alacaklılarının alacaklarına kavuşmalarında bir engel söz konusu olmamaktadır²⁸. Dolayısıyla şartların oluşması hâlinde²⁹, çekişmeli alacak hakkında açılan davanın, dava şartı arabuluculuğa tabi olduğuna dair aksi yöndeki görüşe iştirak etmekteyiz³⁰.

III. KONKORDATONUN TASDİKİ KARARINA KARŞI KANUN YOLUNA BAŞVURULMASI VE KARARIN KALDIRILMASI/BOZULMASI

A. Tasdik Kararına Karşı Kanun Yoluna Başvurulması

Konkordato komiseri, alacaklılar toplantısı yapıldıktan ve iltihak süresi tamamlandıktan sonra konkordatoya dair tüm belgeleri ve hazırladığı gerekçeli raporunu mahkemeye sunar (İİK m. 302/8). Böylece konkordatonun tasdiki aşamasına geçilir. Bu aşamada konkordato komiseri, borçlu ve itiraz eden alacaklılar dinlenerek konkordatonun tasdiki talebi değerlendirilir³¹. Şartların olduğu kanaatine varan asliye ticaret mahkemesi, konkordatonun tasdikine karar verir (İİK m. 305). Tasdik kararının, parasal sınır söz konusu olmaksızın kanun yoluna götürülmesi mümkündür (İİK m. 308/a)³². Bu doğrultuda konkordato talebinde bulunan alacaklı³³ ve konkordatoya itiraz eden alacaklı³⁴ kanun yoluna başvurabilir. Konkordato komiseri ya da alacaklılar kurulunun ise tasdik

17.11.2025 tarih ve E. 2025/3201, K. 2025/3894 sayılı kararı; Yarg. 6. HD, 02.05.2024 tarih ve E. 2024/1224, K. 2024/1236 sayılı kararı (Lexpera).

²⁷ Ermenek/ Azaklı Arslan, s. 186.

²⁸ Ayrıntılı açıklamalar için bkz. Bahadır, s. 2652 vd.

²⁹ Örneğin çekişmeli alacak hakkında açılan davanın TTK m. 5/A kapsamında olması.

³⁰ Kale, Öztekin Konkordato Şerhi, m. 308/b, s. 662; Bahadır, s. 2685–2686.

³¹ Pekcanitez/ Atalay/ Sungurtekin Özkan/ Özekes, s. 547-548.

³² Öztekin, Selçuk/ Tunç Yücel, Müjgan. Öztekin Konkordato Şerhi, m. 308/a, s. 644–645, kn. 2. Olması gereken hukuk bakımından, konkordatoya dair asliye ticaret mahkemesince verilen kararların, bölge adliye mahkemesi yerine sıçrama yoluyla temyizden benimsenmesiyle doğrudan Yargıtay denetimine tabi tutulması önerilmektedir (bkz. Atalı/ Ermenek/ Erdoğan, s. 718).

³³ Toraman, Barış. "Konkordato Müessesesi Hakkında 7101 Sayılı Kanunla Getirilen Yeniliklerin Kanun Yollarına İlişkin Hükümleri Bakımından Değerlendirilmesi." *MİHBİR 16. Antalya Toplantısı 7101 Sayılı Kanun Çerçevesinde Konkordato Antalya 5-6 Ekim 2018*, 2019, s. 219–220; Öztekin/ Tunç Yücel, Öztekin Konkordato Şerhi, m. 308/a, s. 646, kn. 5. Ancak konkordato talep eden alacaklının kural olarak tasdik kararına karşı doğrudan kanun yoluna başvurmada hukuki yararı bulunmaz. Şayet konkordato projesinin menfaatlerine aykırı olduğu iddiasıyla projeye kabul oyu vermezse bu olasılıkta tasdik olunan projeye karşı kanun yoluna başvurabileceği kabul edilmektedir (bkz. Küçük, Alper Tunga. "Konkordato Hakkında Verilen Karara Karşı Kanun Yoluna Başvurabilecek İtiraz Eden Alacaklılara Dair Bir Değerlendirme." *Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 19, S. 223, 2024, s. 1470).

³⁴ Kanun yoluna başvurabilecek kişilerin kimler olduğu doktrinde tartışmalıdır. Zira İİK m. 308/a hükmündeki *konkordatoya itiraz eden alacaklı* ifadesi farklı şekillerde yorumlanmaktadır. Öncelikle ifade edilmelidir ki İİK m. 304/1 kapsamında tasdik duruşmasına gelen ve itiraz eden alacaklıların kanun yoluna başvurabileceği hususunda tartışma bulunmamaktadır (İİK m. 308/a). Buna ek olarak; bizim de katıldığımız ve Öztekin, Sarısözen, Toraman, Doğan'ın

kararına karşı kanun yoluna başvurabilmesi mümkün değildir³⁵. Konkordatoya kabul oyu veren alacaklı da (asliye ticaret mahkemesince projeye müdahale edilip proje değiştirilmediği müddetçe³⁶), tasdik kararına karşı kanun yoluna başvuramaz³⁷. Konkordato borçlusunun da tasdik kararını kanun yoluna götürmesinde, kural olarak, hukuki yararı bulunmamaktadır³⁸.

Konkordatonun tasdiki kararına karşı istinaf kanun yoluna başvuru süresi iki haftadır (karş. İİK m. 308/a). Ancak başvuran kişinin sıfatına göre bu sürenin işlemeye başlayacağı an değişiklik göstermektedir. Bu doğrultuda istinaf kanun yoluna başvuran kişi; konkordato talep eden alacaklı ise süre tasdik kararının tebliğinden itibaren, konkordatoya itiraz eden alacaklı ise tasdik kararının ilanından itibaren işlemeye başlar. Temyiz yoluna başvuru süresiyse, başvuran kişinin kim olduğu herhangi bir önem taşımaksızın, bölge adliye mahkemesi kararının tebliğinden itibaren iki hafta olarak düzenlenmektedir (İİK m. 308/a, HMK m. 361/1).

Kanun yoluna başvuru, kural olarak tasdik olunan projenin icrasına engel değildir (karş. HMK m. 350). Nitekim kanun koyucu da projenin tasdik kararıyla bağlayıcı hâle geleceğini hüküm altına almıştır. Ancak yine aynı hükümde istisnaya da yer verilmiş ve ilk derece mahkemesinin, tasdik

savunduğu doktrindeki bir görüşe göre, aşırı şekilci yaklaşılmamalı ve hak arama özgürlüğü göz önünde bulundurularak konkordato süreci esnasında herhangi bir aşamada konkordatoya (örneğin toplantıda ret oyu kullanarak) itiraz eden ancak tasdik duruşmasına katılmayan alacaklılara da konkordatonun tasdiki kararına karşı kanun yoluna başvurma olanağı tanınmalıdır (bkz. Öztekin/ Tunç Yücel, Öztekin Konkordato Şerhi, m. 308/a, s. 647, kn. 6a; Toraman, s. 221; Sarısözen, s. 634; Doğan, Emsalgül. *Konkordatonun Tasdiki Yargılaması*. Yetkin Yayıncılık, Ankara, 2020, s. 319). Uygulamada da bu yönde kararlara rastlanmaktadır. “İtiraz edenler kavramı İİK 304. maddesinde belirlenen şekliyle dar yorumlandığı takdirde, sadece duruşma öncesi itiraz eden alacaklıların kararı kanun yoluna taşıyabileceklerini kabul etmek gerekir. Ancak böyle bir yorum hak arama özgürlüğü ile bağdaşmaz. Bu nedenle kanun koyucunun itiraz edenlerden kastının konkordato toplantılarında veya iltihak süresi içinde olumsuz oy kullananlar olduğunun kabulü gerekir... Somut olayda, F1 Bankası A.Ş. vekilinin iltihak süresi içerisinde 27.12.2019 tarihli dilekçesi ile toplantıda alınan kararlara itiraz ettiği anlaşılmaktadır. Bu durumda yukarıdaki gerekçeler doğrultusunda F1 Bankası A.Ş.’nin istinaf hakkının bulunduğu kabulü gerekir” Yarg. 6. HD, 07.12.2021 tarih ve E. 2021/2112, K. 2021/2066 sayılı kararı (Lexpera). Ayrıca bkz. Yarg. 6. HD, 06.04.2022 tarih ve E. 2021/4865, K. 2022/1962 sayılı kararı; Yarg. 6. HD, 31.01.2022 tarih ve E. 2021/2011, K. 2022/362 sayılı kararı (Lexpera).

Aksi yönde Tunç Yücel ve Küçük tarafından savunulan diğer görüşe göre ise sadece İİK m. 304 hükmü kapsamında itiraz sebeplerini duruşma gününden en az üç gün önce yazılı olarak bildirerek konkordatonun tasdiki duruşmasına katılıp duruşmada itiraz eden alacaklılar, konkordatonun tasdiki kararına karşı kanun yoluna başvurabilir (bkz. Öztekin/ Tunç Yücel, Öztekin Konkordato Şerhi, m. 308/a, s. 648–649, dn. 6b; Küçük, s. 1487). Aksi yöndeki görüşe yaklaşan ve Börü tarafından savunulan farklı görüşe göreyse, toplantıda ya da iltihak süresi içinde olumsuz oy kullanan alacaklılar konkordatonun tasdiki kararına karşı kanun yoluna başvurabilmektedir. Bkz. Börü, Levent. *İflâs Dışı (Adi) Konkordatoda Alacaklılar Toplantısı*. Yetkin Yayıncılık, Ankara, 2023, s. 154. İİK m. 304/1 hükmünde yer alan itiraz edenlerin itiraz sebeplerini duruşma gününden en az üç gün önce yazılı olarak bildirmesi şartına dair tartışmalar hakkında ayrıntılı açıklama için bkz. Küçük, s. 1461 vd.

³⁵ Toraman, s. 219. Konkordato komiserinin, kapsamı kendisine takdir edilen ücretle sınırlı olmak üzere, kanun yoluna başvurabileceğine dair aksi yöndeki görüş için bkz. Pekcanitez/ Erdönmez, s. 148; Sarısözen, s. 630; Küçük, s. 1472.

³⁶ Asliye ticaret mahkemesince projeye yapılan müdahale alacaklıların daha lehine bir durum ortaya çıkarmaktaysa bu hâlde de tasdik kararına karşı kanun yoluna başvurulmasında hukuki yarar bulunmamaktadır (bkz. Börü, s. 152, dn. 293).

³⁷ Öztekin/ Tunç Yücel, Öztekin Konkordato Şerhi, m. 308/a, s. 649, kn. 6d. Projeye kabul oyu vermeyen her alacaklının kanun yoluna başvurulmasına izin verilmesi gerektiğine dair bkz. Yeşilova, Bilgehan/ Tuncer Kazancı, İdil. “Konkordato[nun] [Projesinin] Tasdiki Kararına Karşı Kimler Kanun Yoluna Başvurabilir? Bir Yargıtay Kararının Düşündürdükleri.” *İstanbul Kültür Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 22, S. 1, 2023, s. 126.

³⁸ Öztekin/ Tunç Yücel, Öztekin Konkordato Şerhi, m. 308/a, s. 646, kn. 4; Küçük, s. 1469.

kararının kesinleşmesiyle konkordato projesinin bağlayıcı hâle geleceğini kararlaştırabileceği düzenlenmiştir (bkz. İİK m. 308/c).

İstinaf incelemesi HMK hükümlerine göre yapılmaktadır (İİK m. 308/a, c. son)³⁹. Dolayısıyla HMK m. 353/1-a hükmündeki usuli eksiklerden birinin varlığı, istinaf aşamasında kararın kaldırılmasına sebep olur. Bunun yanında İİK m. 305 hükmündeki şartlar oluşmadan projenin tasdik edilmesi, tasdik edilen projede alacaklıların hangi ölçüde alacaklarından vazgeçtiğinin ve borçlunun hangi takvim içinde borçlarını ödeyeceğinin belirtilmemesi (İİK m. 306/1) gibi sebepler projenin tasdiki kararının kanun yolunda kaldırılma nedenidir⁴⁰. Şayet HMK m. 353/1-a hükmünün kapsamına dahil olan bir hâl mevcutsa duruşma yapılmadan dosyanın ilk derece mahkemesine gönderilmesine karar verilir⁴¹. Ancak ilgili durumun haricinde istinaf aşamasında konkordatonun tasdiki kararında bir eksiklik tespit edilirse, bunun bölge adliye mahkemesinde giderilebilmesi mümkün olmakla birlikte (karş. HMK m. 353/1-b, m. 356/2), uygulamada tasdik kararının kaldırılmasına karar verildikten sonra dosyanın tekrar ilk derece mahkemesine gönderildiği ifade edilmektedir⁴². Kararın kaldırılmasıyla birlikte tasdik kararı hukuki geçerliliğini kaybeder⁴³.

Tasdik olunan projenin denetimini yapan bölge adliye mahkemesi, yaptığı tahkikat neticesinde projenin şartlarını değiştirip (örneğin tenzilat oranını azaltarak) yeniden tasdik kararı da verebilir ve bu olasılıkta; ilk derece mahkemesi tarafından tasdik olunan değil, bölge adliye mahkemesi tarafından tasdik olunan proje uygulanır⁴⁴. Bundan dolayı proje kapsamındaki ödeme yükümlülükleri, ilk derece mahkemesinin tasdik kararından itibaren değil, bölge adliye mahkemesi tarafından yeniden tasdik kararı verildiği tarihten itibaren söz konusu olur⁴⁵ ve ödemesiz geçmesi kararlaştırılan bir süre mevcutsa ilgili süre de bölge adliye mahkemesi kararıyla birlikte sıfırdan işlemeye başlar⁴⁶. Söz konusu durumun uygulamada sorunlar oluşturması muhtemeldir. Bundan dolayı konkordatonun tasdiki kararlarına karşı istinaf denetimi yapılmadan sıçrama yoluyla (doğrudan) temyiz denetimine tabi tutulması önerilmektedir⁴⁷. Böylece konkordato müessesine ilişkin yargı kararlarındaki yeknesaklık da sağlanır⁴⁸. Sıçrama yolu ile temyiz, kamu yararını ilgilendiren acele konularda başvurulabilen bir yol olduğundan⁴⁹ *kanaatimizce* de konkordato müessesesinde uygulama alanı

³⁹ İncelemenin istinaf sebepleriyle sınırlı kalıp kalmaması gerektiğine dair doktrinde farklı görüşler mevcuttur. Bir görüşe göre inceleme istinaf sebepleriyle sınırlı yapılmalıdır (bkz. Doğan, s. 320). Diğer görüşe göre ise konkordatonun kamu düzenini ilgilendiren boyutu bulunduğundan istinaf sebepleriyle bağlı kalınmadan tasdik olunan konkordatonun başarıya ulaşip ulaşmayacağına dair bölge adliye mahkemesince re'sen inceleme ve araştırma yapılabilir (bkz. Toraman, s. 225).

⁴⁰ Öztekin/ Tunç Yücel, Öztekin Konkordato Şerhi, m. 308/a, s. 653-654, kn. 10.

⁴¹ Aynı yönde bkz. Doğan, s. 321-322.

⁴² Budak, Ali Cem/ Kale, Serdar. Öztekin- Konkordato Şerhi, m. 304, s. 588-589. Ancak bu uygulamanın aksine rastlamak da mümkündür. İlk derece mahkemesi tarafından kabul edilerek tasdik edilen bir konkordato projesi kararının, istinaf aşamasında kaldırılması ve konkordato talebinin reddine ve iflasın açılmasına karar verilmesine ilişkin örnek bir BAM kararı için bkz. Ankara BAM 23. HD, 01.03.2022 tarih ve E. 2022/139, K. 2022/317 sayılı kararı (Lexpera).

⁴³ Karakaş, Cemal Fazıl. "İstinaf Yargılamasının İflas ve Konkordato Ortaya Çıkarttığı Sorunlar" *İlamat Torbası C. 2*, Filiz Kitabevi, İstanbul, 2021, s. 143.

⁴⁴ Doğan, s. 325-326.

⁴⁵ Karakaş, s. 148. Ayrıca bkz. Yarg. 6. HD, 11.01.2024 tarih ve E. 2023/4294, K. 2024/94 sayılı kararı (Lexpera).

⁴⁶ Ankara BAM 23. HD, 26.03.2024 tarih ve E. 2024/412, K. 2024/514 sayılı kararı (Lexpera).

⁴⁷ Karakaş, s. 153.

⁴⁸ Atalı/ Ermenek/ Erdoğan, s. 718.

⁴⁹ Ayrıntılı açıklama için bkz. Kurt Konca, Nesibe/ Kaya, Serkan. "Karşılaştırmalı Hukukta Sıçramalı (Atlamalı) Temyiz:

bulması fayda sağlar. Ancak Türk hukukundaki pozitif düzenlemeler gereği, olan hukuk açısından, ilk derece mahkemesince ilk defa konkordatonun tasdikine karar verilmesi hâlinde bu kararın denetiminin doğrudan Yargıtay tarafından yapılması şu an için mümkün değildir.

Temyiz incelemesi de HMK hükümlerine göre yapılır (İİK m. 308/a, c. son). Dolayısıyla Yargıtay, tarafların dayandıkları temyiz sebepleriyle bağlı olmayıp kanunun açık hükmüne aykırı hâlleri re'sen gözetebilir (HMK m. 369/1). Temyiz olunan karar HMK'nın 371. maddesinde sayılan sebeplerden birinin varlığı hâlinde bozulur⁵⁰. Örneğin; iltihak süresi içinde projeye ret oyu veren alacaklının konkordatonun tasdiki kararına karşı süresi içinde yaptığı istinaf başvurusunun, istinaf hakkı bulunmadığı gerekçesiyle, reddedilmesi⁵¹; konkordatonun tasdiki şartları (İİK m. 305) gerçekleşmeden projenin tasdikine karar verilmesi⁵²; konkordatonun tasdikine karar verilen hükmün sonuç kısmının tereddüt uyandırması⁵³ (HMK m. 297/2, İİK m. 306/1) hâlleri bozma sebebi olmaktadır.

İstinaf ve temyiz incelemesi HMK hükümlerine göre yapıldığından, Yargıtay tarafından kararı bozulan alt derece mahkemesinin, bozma kararına uyması ya da direnmesi mümkündür (HMK m. 373). Bu doğrultuda; ilk derece mahkemesince konkordatonun tasdik edilmesine rağmen bu kararın istinafta kaldırılarak konkordatonun tasdiki talebinin reddine hükmedilmesi hâlinde, bölge adliye mahkemesi kararının Yargıtay tarafından bozularak aynı bölge adliye mahkemesine gönderilmesi üzerine, ilgili bölge adliye mahkemesi Yargıtay kararına uymayıp direnme kararı verebilir⁵⁴. Ancak direnme sonrasında dosya hakkında Yargıtay Hukuk Genel Kurulu tarafından verilen karar bağlayıcıdır (HMK m. 373/7).

B. Tasdik Kararının Kaldırılmasının/Bozulmasının Çekişmeli Alacak Hakkında Açılan Davaya Etkisi

Kanun yolu aşamasında konkordatonun tasdiki kararının; bölge adliye mahkemesince kaldırılması, Yargıtayca bozulması mümkündür. Böyle bir karar üzerine derdest çekişmeli alacak hakkında davanın artık konusuz kalacağına dair, *“Uyuşmazlık, İİK 308 / b maddesine dayalı çekişmeli alacağın tespiti istemine ilişkindir... Bu durumda, Dairemiz bozma kararından sonra davalı şirket hakkında verilen konkordato tasdik kararının Bölge Adliye Mahkemesince kaldırılması nedeniyle davanın bir konusu kalmadığından esas hakkında karar verilmesine yer olmadığına karar verilmesi nedeniyle Mahkemece, 6100 sayılı HMK m. 331/1 uyarınca davanın açıldığı tarihteki tarafların haklılık durumu gözetilerek yargılama giderlerine hükmedilmesi gerekirken mahkemece eksik*

Türk Hukukunda Uygulanabilirliği”, *AHBVÜ-HFD*, C. 29, S. 4, 2025, s. 1620-1621.

⁵⁰ Bu sebepler; hukukun veya taraflar arasındaki sözleşmenin yanlış uygulanması, dava şartlarına aykırılık, taraflardan birinin ispat için dayandığı delillerin kanuni bir sebep olmadan kabul edilmemesi, karara etki eden yargılama hatası veya eksiklikleri bulunmasıdır (HMK m. 371/1-a ila ç).

⁵¹ Yarg. 6. HD, 16.02.2022 tarih ve E. 2021/3238, K. 2022/808 sayılı kararı (Lexpera).

⁵² Yarg. 6. HD, 07.03.2023 tarih ve E. 2023/36, K. 2023/875 sayılı kararı; Yarg. 6. HD, 19.09.2022 tarih ve E. 2022/1668, K. 2022/4221 sayılı kararı; Yarg. 6. HD, 23.12.2021 tarih ve E. 2021/5668, K. 2021/2531 sayılı kararı (Lexpera).

⁵³ Yarg. 6. HD, 10.10.2022 tarih ve E. 2021/6645, K. 2022/4644 sayılı kararı (Lexpera).

⁵⁴ Örnek kararlar için bkz. Ankara BAM 23. HD, 19.09.2023 tarih ve E. 2023/1094, K. 2023/1344 sayılı kararı; Ankara BAM 23. HD, 17.01.2023 tarih ve E. 2022/2198, K. 2023/19 sayılı kararı (Lexpera).

inceleme ile yazılı şekilde karar verilmesi usul ve yasaya aykırı bulunmuş bozmayı gerektirmiştir.” şeklinde yargı kararlarına rastlanmaktadır⁵⁵.

Kararların anılan şekilde verilmesinde çeşitli gerekçeler mevcuttur. Örneğin bazı kararlarda; konkordatonun tasdiki kararının kaldırılması sonrasında yapılacak yeniden yargılamada konkordato projesi koşullarının ve çekişmeli alacak miktarının değişmesi ihtimalinin bulunması, çekişmeli alacak hakkında açılan davanın ise İİK’da belirtilen sürede ve konkordato tasdik kararı sonrasında açılmasının gerekli olması, gerekçe olarak gösterilmektedir⁵⁶. Diğer bir kararda ise, çekişmeli alacak hakkında açılan davanın tamamen veya kısmen kabulü hâlinde, verilecek kararın eda hükmü içermeyip alacağın projeye eklenmesi niteliğinde olması sebebiyle İİK’nın 308/b maddesi uyarınca uyuşmazlığın karara bağlanabilmesi için mahkeme tarafından tasdik edilmiş bir konkordato projesinin bulunması gerektiği ifade edilmektedir⁵⁷. Buna paralel olarak tasdik edilen konkordato kesinleşene kadar çekişmeli alacak hakkında açılan davanın bekletilmesi gerektiği şeklinde yargı kararlarına da rastlanmaktadır⁵⁸.

Bu kararlara ve ileri sürülen gerekçelere iştirak edememekteyiz. Öncelikle ifade etmek gerekir ki çekişmeli alacak hakkında açılan dava, nitelik itibarıyla bir eda davasıdır⁵⁹. Ayrıca her ne kadar çekişmeli alacak hakkında açılan dava, kural olarak, konkordatonun tasdikinden sonra gündeme gelmekteyse de henüz konkordato tasdik edilmeden önceki bir aşamada, taraflar arasında dava konusunu çekişmeli hâle gelen alacağın oluşturduğu derdest bir dava mevcut olabilir⁶⁰ ve söz konusu ihtimalde konkordatonun tasdikinden sonra çekişmeli alacak hakkında ikinci bir dava açılmasına gerek olmadığı gibi⁶¹, derdestlik gerekçesiyle bu mümkün de değildir⁶². Dolayısıyla çekişmeli alacak hakkında açılan dava ile tasdik edilen konkordato arasındaki ilişki, anılan yargı kararlarında ifade edildiği kadar sıkı değildir. Nitekim çekişmeli alacak hakkında açılan davanın İİK m. 308/b hükmünde öngörülen bir aylık süre içinde açılmamasının maddi hukuk bakımından herhangi bir hak kaybına sebebiyet vermemesi⁶³ de dava ve tasdik edilen konkordato arasındaki ilişkinin sıkı olmadığını destekler niteliktedir. Tasdik edilen konkordato ve çekişmeli alacak hakkında açılan dava arasındaki ilişki; konkordatonun tasdikine karar veren asliye ticaret mahkemesince hükmedilmesi

⁵⁵ Yarg. 6. HD, 12.04.2023 tarih ve E. 2023/1326 K. 2023/1411 sayılı kararı (Lexpera). Diğer bir örnek karar için bkz. *“Mahkememizde açılan bu çekişmeli alacak davasından sonra, davalının açtığı konkordato davasının açılmamış sayılmasına karar verilmesi ve kararın kesinleşmesi karşısında konkordatoya dayalı olarak açılan çekişmeli alacak davasının konusuz kaldığı sonucuna varılmış, karar verilmesine yer olmadığına karar vermek gerekmiştir.”* Konya BAM 6. HD, 26.09.2024 tarih ve E. 2024/248, K. 2024/1504 sayılı kararı. Aynı yönde bkz. Yarg. 6. HD, 02.10.2024 tarih ve E. 2024/2629, K. 2024/3115 sayılı kararı; Sakarya BAM 7. HD, 15.02.2024 tarih ve E. 2022/2579, K. 2024/252 sayılı kararı (Lexpera).

⁵⁶ Yarg. 6. HD, 02.10.2024 tarih ve E. 2024/2629, K. 2024/3115 sayılı kararı; Yarg. 6. HD, 12.04.2023 tarih ve E. 2023/1326 K. 2023/1411 sayılı kararı (Lexpera).

⁵⁷ Sakarya BAM 7. HD, 15.02.2024 tarih ve E. 2022/2579, K. 2024/252 sayılı kararı (Lexpera).

⁵⁸ İzmir BAM 20. HD, 30.03.2023 tarih ve E. 2023/547, K. 2023/543 sayılı kararı (Lexpera).

⁵⁹ Ayrıntılı açıklama için bkz. yuk. başlık II.

⁶⁰ Aynı yönde bkz. Coşkun, Mahmut. *Konkordato ve İflas*. 4. Baskı. Seçkin Yayınevi, Ankara, 2025, s. 369.

⁶¹ Gürdoğan, s. 198; Kale, Öztekin Konkordato Şerhi, m. 308/b, s. 659; Albayrak/ Bulut, s. 477.

⁶² Bu hâlde tarafları, konusu ve sebebi aynı olan ikinci dava söz konusu olduğundan derdestlik meydana gelir (karş. HMK m. 114/1-ı). Bkz. Tanrıver, Süha. *Medenî Usul Hukukunda Derdestlik İtirazı*. 2. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara, 2007, s. 60-61.

⁶³ Ayrıntılı açıklama için bkz. yuk. başlık II.

hâlinde, çekişmeli alacağa isabet eden payın bankaya depo edilmesine karar verilmesi ve çekişmeli alacak hakkında açılan davanın tamamen veya kısmen kabul edilmesi olasılığında, hükmün icrası ile sınırlıdır.

Anılan aksi yöndeki yargı kararlarında varılan sonuç, konkordatonun tasdiki kararının kaldırılması ya da bozulması hâlinde çekişmeli alacak hakkında açılan davanın konusuz kalacağı yönündedir. Bahsi geçen yargı kararlarına katılmadığımızdan gerekçelerini daha iyi ortaya koyabilmek için davanın konusu ve konusuz kalması hususunda açıklama yapmak elzemdir.

IV. DAVANIN KONUSU VE KONUSUZ KALMASI

A. Davanın Konusu

Dava konusu, hakkında birçok tartışmanın bulunduğu ve dolayısıyla da çeşitli teorilerin⁶⁴ ileri sürüldüğü bir kavramdır⁶⁵. Türk hukukunda ise saf usuli teori türlerinden tek unsurlu dava teorisi baskındır⁶⁶. Dolayısıyla da dava konusunun tanımı, dava ile elde edilmek istenen sonuç şeklinde

⁶⁴ Bu teoriler eski maddi hukuk teorisi, saf usuli teori ve yeni maddi hukuk teorisi etrafında toplanmaktadır (bkz. Yılmaz, Islah s. 186–191; Tanrıver, Usul, s. 543; Budak, Ali Cem. *Medenî Usul Hukukunda Kavram İctihadı ve Menfaat İctihadı*. Filiz Kitabevi, İstanbul, 2021, s. 105). Eski maddi hukuk teorisi, kısaca; usul hukukunda maddi hukuktan bağımsız bir talep hakkı bulunmadığını kabul eder. Teori hakkına ayrıntılı açıklama için bkz. Yılmaz, Islah, 186–188; Muşul, Timuçin. *Medenî Usul Hukukunda Terdit İlişkileri*. 2. Baskı, Yetkin Yayıncılık, Ankara, 2009, s. 95–97; Tanrıver, Süha. *Medenî Usul Hukuku Cilt I*. 5. Baskı, Yetkin Yayıncılık, Ankara, 2024, s. 543–545; Ercan Özler, s. 178–188. Saf usuli teori, kısaca; maddi hukuka dair talepten tamamen ari olarak usul hukukuna has bir talep kavramı üzerinde durmaktadır (bkz. Muşul, s. 97; Tanrıver, Usul, s. 545–546; Ercan Özler, s. 189). Bu teori de kendi içinde *tek unsurlu* ve *çift unsurlu* olmak üzere ikiye ayrılmaktadır. Bunlar arasındaki temel fark, dava konusunun belirlenmesinde talep sonucunun yanında vakıaların da dikkate alınıp alınmaması gerektiğine ilişkindir (bkz. Yılmaz, Islah, s. 189; Ercan Özler, s. 190). Ayrıca, çift unsurlu dava teorisinin dava konusunu yeteri kadar açıklayamadığı gerekçesiyle talep sonucu ve vakıaların yanına üçüncü bir unsurun eklenmesi gerektiğini ifade eden *üç unsurlu dava konusu teorisi* de mevcuttur (bkz. Gül, Mehmet Akif. *Medenî Usul Hukukunda Dava Değeri*. On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2022, s. 59; Ercan Özler, s. 239). Yeni maddi hukuk teorisi, kısaca; saf usuli teorisinin dava konusunu salt usul hukuku açısından değerlendirmesine tepki olarak ortaya çıkmıştır. Usul hukukunun maddi hukuktan ayrılmasını önlemek ve bunlar arasındaki bağı tekrar kurmak gayesindedir. Ancak bu teorisinin savunucularının arasında görüş birliği bulunmamaktadır ve dava konusuna yaklaşımları temel noktalarda dahi oldukça farklıdır (bkz. Muşul, s. 101; Yılmaz, Islah, s. 191; Tanrıver, Usul, s. 551). Ayrıntılı açıklama için bkz. Ercan Özler, s. 244 vd. Ayrıca Usul hukukunda tek bir dava konusu kavramının mümkün olmadığını savunan “*nisbi dava konusu teorisi*” ve Avrupa Birliği’ne üye devletler bakımından uluslararası hukuk alanında işlerlik kazanan ve ulusal olarak dava konusuna dair tartışmaları çözmede yetersiz kalan “*çekirdek teorisi*” de yine dava konusuna dair ileri sürülen teoriler arasındadır. Bu teorilere dair ayrıntılı açıklamalar için bkz. Ercan Özler, s. 254–259.

⁶⁵ Özellikle de Alman hukukunda bu konuya dair tartışmalar oldukça yoğunur. Türk hukukunda ise meselenin üzerinde daha az durulmuştur [bkz. Yılmaz, Ejder. *(Medeni Yargılama Hukukunda) Islah*. 5. Baskı, Yetkin Yayıncılık, Ankara, 2021, s. 191; Ercan Özler, Meltem. *Medenî Usul Hukukunda Dava Konusu*. On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2019, s. 56].

⁶⁶ Bu görüşte olan yazarlardan birkaçı için bkz. Bilge, Necip/ Önen, Ergun. *Medenî Yargılama Hukuku Dersleri*. 3. Baskı, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, Ankara, 1978, s. 692; Berkin, Necmeddin. *Tatbikatçılara Medenî Usul Hukuku Rehberi*. Filiz Kitabevi, İstanbul, 1981, s. 381; Kuru, Baki. *Medenî Usul Hukuku El Kitabı C. 2*. Yetkin Yayıncılık, Ankara, 2020, s. 1488; Yılmaz, Islah, s. 192; Tanrıver, Usul, s. 552; Hanağası, Emel. *Davada Menfaat*. Yetkin Yayıncılık, Ankara, 2009, s. 124; Ercan Özler, s. 219. Çift unsurlu teoriyi savunan aksi yöndeki yazarlardan birkaçı için bkz. Alangoya, Yavuz/ Yıldırım, Kâmil/ Deren Yıldırım. *Nevhis Medenî Usul Hukuku Esasları*. 8. Baskı, Beta Basım Yayım Dağıtım, İstanbul, 2011, s. 222; Üstündağ, Saim. *Medeni Yargılama Hukuku Cilt I-II*. 7. Baskı, Nesil Matbaacılık, İstanbul, 2000, s. 529, dn. 36; Muşul, s. 102. Nisbi dava konusu teorisini savunan diğer bir görüş için bkz. Gül, s. 74–75.

yapılmaktadır⁶⁷. Bu bakımdan dava konusunun dilekçede açıkça gösterilmediği olasılıkta, konunun talep sonucundan (HMK m. 119/1-ğ) anlaşılması mümkün olduğundan, ilgili eksiklik tek başına önem arz etmez⁶⁸. Ancak dava konusu talep sonucundan (ve dilekçedeki diğer bölümlerden de) anlaşılmıyorsa, bu hâlde hâkimin davayı aydınlatma ödevi (HMK m. 31) kapsamında, davacıya açıklattırılmalıdır⁶⁹. Davanın konusu ve talep sonucu arasında tutarsızlık bulunduğu durumda da yine devreye hâkimin davayı aydınlatma ödevi girer⁷⁰.

Çekişmeli alacak hakkında açılan davadaki talep, konkordato borçlusu tarafından itiraz edilerek çekişmeli hâle getirilen alacağın varlığının tespiti ve bunun konkordato borçlusunca ödenmesine hükmedilmesidir⁷¹. Dolayısıyla bu davanın konusu alacağın tespit edilip ödenmesidir. Diğer bir ifadeyle davanın konusunu, davalının bir şeyi vermeye mahkum edilmesi oluşturur ve bu çekişmeli alacak hakkında açılan davanın bir eda davası olduğunu gösterir⁷². Bu sebeple çekişmeli alacak hakkında açılan davanın alacak davası olmadığı, sadece çekişmeli alacağın tespit edilerek konkordato projesine dahil edilmesi talebine ilişkin olduğu yönündeki kararlara iştirak etmemekteyiz⁷³. Zira burada salt konkordato hukukuna ilişkin hukuki çare niteliğinde değil, genel hükümlere göre yürütülen ve maddi hukuk açısından sonuç doğuran bir dava söz konusudur⁷⁴.

B. Davanın Konusuz Kalması

Davanın konusuz kalması, davayla elde edilmek istenen sonuç hakkında, dava görülürken yargılama dışı bir vakıanın⁷⁵ gerçekleşmesi hâlinde, yargılamanın, devam ettirilmesine ve hükme bağlanmasına gerek bulunmamasıdır⁷⁶. Bu hâlde uyuşmazlık (hayatın olağan akışı, tarafların⁷⁷ ya da

⁶⁷ Arslan, Ramazan/ Yılmaz, Ejder/ Taşpınar Ayvaz, Sema/ Hanağası, Emel. *Medenî Usul Hukuku*. 10. Baskı, Yetkin Yayıncılık, Ankara, 2024, s. 751; Budak, s. 108; Akkaya, Tolga. *Medenî Usûl Hukukunda İstinaf*. Yetkin Yayıncılık, Ankara, 2009, s. 81; Ercan Özler, s. 213.

⁶⁸ Kuru, Baki. *Medenî Usul Hukuku El Kitabı C. 1*. Yetkin Yayıncılık, Ankara, 2020, s. 452; Tanrıver, Usul, s. 712; Ercan Özler, s. 268.

⁶⁹ Kuru, Usul El Kitabı C. 1, s. 452; Karaaslan, Varol. *Medenî Usul Hukukunda Hâkimin Davayı Aydınlatma Ödevi*. 2. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara, 2019, s. 20; Ercan Özler, s. 266–267.

⁷⁰ Özekes, Muhammet. HMK Bakımından Dava Dilekçesinde Eksiklik Halinde Yapılması Gereken İşlemler." *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 16, 2014, s. 263, 273–274; Karaaslan, s. 19.

⁷¹ Ermenek/ Azaklı Arslan, s. 186; Albayrak/ Bulut, s. 466; Korkmaz/ Köksoy, s. 1695; Bahadır, s. 2651.

⁷² Karş. Ercan Özler, s. 290. Ayrıca bkz. yuk. başlık II.

⁷³ Örnek kararlar için bkz. Antalya BAM 11. HD, 15.09.2021 tarih ve E. 2021/1566, K. 2021/1491 sayılı kararı; Sakarya BAM 7. HD, 16.05.2022 tarih ve E. 2021/1307, K. 2022/1036 sayılı kararı (Lexpera). Bu konuda ayrıca bkz. yuk. başlık, III, B.

⁷⁴ Ayrıntılı açıklama için bkz. yuk. başlık II.

⁷⁵ Her uyuşmazlığın kendine özgü konusuz kalma sebebi olabilmekle birlikte, yargılama dışında bir vakıanın gerçekleşmesi, davanın konusuz kalması müessesesinden bahsedilebilmesi için temel şarttır (bkz. Işık, Melih. *Medeni Yargılama Hukukunda Davanın Konusuz Kalması*. On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2024, s. 143).

⁷⁶ Tanrıver, Usul, s. 1035.

⁷⁷ Alacak davasında paranın ödenmesi bu duruma örnek verilebilir (bkz. Boran Güneysu, Nilüfer. *Medenî Usûl Hukukunda Karar*. Adalet Yayınevi, Ankara, 2014, s. 146). Mahkeme dışında yapılan sulh ya da mahkeme dışında yapıp mahkeme içine taşınan sulh de yine davanın taraf iradeleriyle konusuz kalmasının diğer örneklerindendir. Ancak doğrudan mahkeme huzurunda yapılan mahkeme içi sulh davanın konusuz kalma sebebi değildir. Zira doğrudan mahkeme içinde yapılan sulhte, esasa ilişkin uyuşmazlığı sona erdiren vakıa yargılama içinde meydana geldiğinden, davanın konusuz kalması için gerekli olan “vakıanın dava dışında gerçekleşmesi” şartını sağlamamaktadır (bkz. Işık, s. 210-213).

üçüncü kişilerin iradesiyle) ortadan kalkmaktadır⁷⁸ ve davanın sürdürülmesinde hukuki yarar yoktur⁷⁹. Mahkeme, konusuz kalan bir davada esas hakkında karar verilmesine yer olmadığı kararı verir⁸⁰. Söz konusu karar, usule ilişkin ancak kendine özgü nihai karardır⁸¹. Ayrıca konusuz kalan bir dava tekrar açılmaz⁸². Yargılama giderlerinin kimin üzerinde bırakılacağı hususunda ise HMK m. 331/1 hükmü uygulama alanı bulur ve davanın açıldığı tarihteki haklılık durumuna göre karar verilir⁸³.

Çekişmeli alacak hakkında açılan davanın konusu bir miktar paranın ödenmesi olduğundan, yargılama dışında ilgili alacağın ödenmesi (talebin yerine getirilmesi), bu dava bakımından, tipik bir davanın konusuz kalma sebebidir⁸⁴. Davanın konusuz kalma sebepleri usul hukukuna ilişkin de olabilir⁸⁵.

Çekişmeli alacak hakkında açılan davanın konusu mal varlığına ilişkin olduğundan mirasçıları ilgilendirir ve çekişmeli alacak hakkındaki davanın taraflarından birinin ölümü üzerine dava konusuz kalmaz, onun mirasçıları davaya devam edebilir⁸⁶. Bu tespit konkordato borçlusunun iflasa tabi olmayan gerçek kişi olduğu olasılıkta geçerlidir. Zira çekişmeli alacak hakkında açılan davanın taraflarının iflasa tabi olmayan gerçek kişi olma ihtimali bulunmaktadır (karş. İİK m. 285/1). İlgili ihtimalde gerçek kişi iflasa tabi olmadığından ayrıca iflasa karar verilemez⁸⁷. Dolayısıyla sadece konkordatonun tasdiki kararının kaldırılması ya da bozulması söz konusu olabilir. Çekişmeli alacak hakkında açılan davada davacının talebi, konkordato borçlusu tarafından itiraz edilerek çekişmeli hâle

⁷⁸ Boran Güneysu, s. 146. Ayrıca yeni bir; kanun, içtihadı birleştirme kararı ya da Anayasa Mahkemesi'nin iptal kararı da davanın konusuz kalmasına sebep olabilir (bkz. Kuru, Usul El Kitabı C. 1, s. 883).

⁷⁹ Tanrıver, Usul, 1036.

⁸⁰ Umar, Bilge. *Hukuk Muhakemeleri Kanunu Şerhi*. 2. Baskı, Yetkin Yayıncılık, Ankara, 2014, s. 965; Kuru, Usul El Kitabı C. 1, s. 882; Arslan/ Yılmaz/ Taşpınar Ayvaz/ Hanağası, Usul, s. 530; Tanrıver, Usul, s. 1036.

⁸¹ Işık, s. 551. Bu kararın doğrudan *usule ilişkin nihai karar* şeklinde nitelendirildiği de görülmektedir. Bkz. Umar, s. 847. Nihai karar niteliğinde olmadığına dair aksi yönde bkz. Arslan/ Yılmaz/ Taşpınar Ayvaz/ Hanağası, Usul, s. 530; Tanrıver, Usul, s. 1036–1037. *Esasa ve usule ilişkin olmayan nihai karar* şeklindeki diğer bir görüş için bkz. Özekes, Muhammet. "Medeni Usul Hukukunda Yok Hüküm ve Etkisiz Hüküm." *Yargıtay Dergisi*, C. 26, 2000, s. 661, 664.

⁸² Boran Güneysu, s. 147; Tanrıver, Usul, s. 1036; Işık, s. 560–561.

⁸³ Davanın yeni çıkan kanun nedeniyle konusuz kalması hâlinde yargılama giderlerinden sorumluluk belirlenirken nasıl bir yol izlenmesi gerektiği doktrinde tartışmalıdır. Bir görüşe göre, bu hâlde, her bir tarafça yapılan yargılama gideri kendi üzerinde bırakılmalıdır (bkz. Kuru, Usul El Kitabı C. 1, s. 885). Aksi yöndeki diğer görüşe göre ise HMK m. 331/1 hükmü yeni çıkan kanun nedeniyle konusuz kalan davalarda da doğrudan uygulanır (bkz. Umar, s. 965).

⁸⁴ Umar, s. 964; Kuru, Usul El Kitabı C. 1, s. 882; Boran Güneysu, s. 145; Işık, s. 146–147. Burada davayı konusuz bırakan doğrudan yargılama dışında uyuşmazlık konusu alacağın ödenmesidir. Salt bu fiilden davayı kabul neticesi çıkarılamaz. Her ne kadar davayı kabul neticesinde de dava konusuz kalmaktaysa da bu iki durum birbirinden farklıdır. Ayrıntılı açıklama için bkz. Ermenek, İbrahim. *Medenî Usul Hukukunda Davayı Kabul*. Adalet Yayınevi, Ankara, 2009, s. 14–15.

⁸⁵ Dava konusunun mirasçıları ilgilendirmede sadece tarafı ilgilendirdiği davalarda taraf ehliyetinin sona ermesi ve hukuki yararın sona ermesi nedeniyle davanın konusuz kalması bu kapsamdadır. Ayrıntılı açıklama için bkz. Işık, s. 271–280, 321 vd.

⁸⁶ Karş. Kale, Serdar. *Medeni Yargılamada Taraf Ehliyeti*. On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2010, s. 74–75. Bu mirasın kabulü hâlinde gündeme gelir. Mirasın reddi hâlinde izlenecek prosedür farklıdır. Konuya dair ayrıntılı açıklama için bkz. Işık, s. 266 vd.

⁸⁷ Simil, Cemil. *Konkordatoda Mühletin Borçlu Bakımından Sonuçları*. On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2020, s. 247; Budak/ Kale, Öztekin Konkordato Şerhi, m. 308, s. 636–637; Sarısözen, s. 624; Doğan, s. 297.

getirilen alacağın varlığının tespit edilerek bu alacağın konkordato borçlusuna ödenmesine hükmedilmesidir⁸⁸. Dolayısıyla konkordatonun tasdiki kararı ortan kalkmış olsa da taraflar arasındaki alacağın varlığına ve ödenmesine ilişkin ihtilaf varlığını sürdürmektedir. Bu sebeple alacağın tahsili yönünde hüküm kurulmasını sağlamak için söz konusu eda davasını sürdürmekte hâlâ hukuki yarar mevcuttur. Sadece konkordatonun tasdikinin ortadan kalkması, çekişmeli alacak hakkında açılan davayı konusuz bırakmayacağından yargılamaya devam edilmelidir.

Konkordato borçlusunun iflasa tabi olduğu ihtimalde açılan çekişmeli alacak hakkındaki davaya, konkordatonun tasdiki kararının kaldırılmasının etkisi incelenirken de sadece konkordatonun tasdiki kararının kaldırılması hâli ile hem konkordatonun tasdiki kararının kaldırılması hem de iflasın açılmasına karar verilmesi hâli ayrı ayrı ele alınmalıdır.

Öncelikle ifade edilmelidir ki; konkordato borçlusu iflasa tabi olsa dahi sadece konkordatonun tasdiki kararının kaldırılması ile yetinilebilir, doğrudan doğruya iflas şartlarından biri oluşmamışsa borçlunun iflasına karar verilmez⁸⁹. Bu olasılıkta konkordato borçlusunun iflasa tabi olmayan kişi olması hâline ilişkin yaptığımız açıklamalar ve gerekçeler geçerliliğini korur, diğer bir ifadeyle konkordatonun tasdiki kararının kaldırılması ya da bozulmasıyla çekişmeli alacak hakkında açılan dava konusuz kalmaz. Yargılamaya devam edilir.

Konkordatonun tasdiki kararının kaldırılmasıyla birlikte borçlunun iflasına da karar verildiği diğer olasılıkta ise durum biraz farklıdır. Şöyle ki; Türk hukukunda iflasın açılması ile kural olarak (acele hâller haricinde) iflas masasına giren ve mal varlığını ilgilendiren tüm hukuk davaları durur (İİK m. 194)⁹⁰. Dolayısıyla çekişmeli alacak hakkında açılan davanın akıbetine de kural olarak ikinci alacaklılar toplantısında karar verilir⁹¹. Toplantıda davaya devam etme kararı alınırsa, iflas idaresince davaya (sıra cetveline itiraz davası olarak) devam olunur⁹². İflas idaresinin davaya devam etmesinin

⁸⁸ Bkz. yuk. başlık IV, A.

⁸⁹ İflas tabi bir konkordato borçlusu hakkında; konkordatonun tasdik edilmemesi sebebiyle direkt olarak iflasına mı karar verileceği, yoksa ayrıca diğer doğrudan doğruya iflas sebeplerinden birinin de (İİK m. 177) somut olayda aranması mı gerektiği hususu doktrinde tartışmalıdır. Bu tartışmanın temelinde, İİK m. 308 ve 177 hükümleri arasındaki uyumsuzluk bulunmaktadır. Konuya dair tartışmalara ve ayrıntılı açıklamaya ilişkin bkz. Akyol Aslan, Leyla. “7101 Sayılı Kanunla Yapılan Değişiklikler Çerçevesinde Adi Konkordatoda Borçlunun Doğrudan Doğruya İflasına Karar Verilebilecek Haller.” *Medenî Usûl ve İcra İflâs Hukuku Dergisi*, C. 15, S. 42, 2019, s. 83 vd. Yargıtay uygulamasında ise konkordato talebi reddedilen iflasa tabi borçlu hakkında iflas kararı verilebilmesi için doğrudan doğruya iflas sebeplerinden birinin varlığı aranmaktadır. Bkz. “Tasdik edilmeyen konkordato doğrudan doğruya borçlunun iflâsına neden olmayabilir. Mahkemece talep edenin konkordato talebinin reddi ile birlikte iflâsına karar verilebilmesi için talep edenin iflâsa tâbi şahıslardan biri olması ile birlikte doğrudan doğruya iflâs nedenlerinin de (kooperatif veya sermaye şirketinin borca batık olması gibi) bulunması gerekir. Aksi hâlde mahkemece sadece talep edenin konkordato talebinin reddine karar verecek, ancak iflâsına hükmedemeyecektir.” Yarg. HGK, 06.12.2023 tarih ve E. 2023/603, K. 2023/1216 sayılı kararı (Lexpera).

⁹⁰ Arslan, Ramazan/ Yılmaz, Ejder/ Taşpınar Ayvaz, Sema/ Hanağası, Emel. *İcra ve İflâs Hukuku*. 10. Baskı, Yetkin Yayıncılık, Ankara, 2024, s. 614; Pekcanitez/ Atalay/ Sungurtekin Özkan/ Özekes, s. 588; Atalı/ Ermenek/ Erdoğan, s. 588; Görgün/ Börü/ Kodakoğlu, s. 573; Aşık, İbrahim/ Oruç, Yakup/ Tok, Ozan/ Saçar, Ömer Faruk/ Aşit, Recep. *İcra ve İflâs Hukuku*. 3. Baskı, Seçkin Yayınevi, Ankara, 2024, s. 600–601.

⁹¹ Erdönmez, Güray. *İflâsta Alacaklılar Toplanmasının Yetkileri*. Legal Yayıncılık, İstanbul, 2005, s. 85; Pekcanitez vd., s. 499, kn. 2021.

⁹² İflas idaresi ikinci alacaklılar toplantısında alınan kararlarla bağlıdır. Bunları uygulamak zorundadır (bkz. Yılmaz, Ejder. *İflâs İdaresi*. Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, Ankara, 1976, s. 122–123).

masaya faydasının olmayacağı anlaşılır ve alacaklılardan birisi talep ederse, o alacaklı çekişmeli alacak hakkında açılan davayı takip edebilir (karş. İİK m. 245)⁹³. Görüldüğü üzere bu ihtimalde dahi dava doğrudan konusuz kalmamaktadır⁹⁴. Ancak hem iflas idaresi davaya devam etmez hem de alacaklılardan biri dava takip yetkisinin kendisine devredilmesini talep etmezse, söz konusu alacak kabul edilmiş sayılır⁹⁵. İşte bu son durumda alacak sıra cetveline kaydolur ve çekişmeli alacak hakkında açılan dava konusuz kalır⁹⁶.

SONUÇ

Çekişmeli alacak davası özel bir dava türü değildir ve kendine özgü dava şartları yoktur. Nitelik olarak eda davasıdır. Alacağı çekişmeli hâle gelen alacaklı, henüz konkordato projesi tasdik edilmeden önce de söz konusu alacağı için konkordato borçlusuna dava açabilir. Zira iflasın aksine konkordato mühleti verilmesi borçluya karşı dava açılmasına engel değildir. Ancak bu dava konkordato tasdik edildikten sonra tasdik kararının ilanı tarihinden itibaren bir ay içinde açılırsa “çekişmeli alacak davası” şeklinde adlandırılmaktadır.

Davanın konkordatonun tasdikine karar verilmesinden itibaren bir ay içinde açılması, sadece çekişmeli alacağa dair bankaya depo edilen paydan ödeme yapılma güvencesini muhafaza etmek için gereklidir. Bundan dolayı konkordatonun tasdikine karar veren asliye ticaret mahkemesi, ilgili çekişmeli alacak için ayrılan payın bankaya depo edilmesine dair karar vermemişse İİK m. 308/b hükmündeki sürenin herhangi bir önemi de bulunmamaktadır. İlgili sürenin kaçırılması çekişmeli hâle gelen alacağın maddi hukuk bakımından talep edilebilmesini engellemez. Alacağı çekişmeli hâle gelen kişi bu bir aylık süreden sonra da dava açabilir. Diğer bir ifadeyle, çekişmeli alacak hakkında açılan dava, konkordato süreci ile bağlantılı gibi görünse de aslında ondan bağımsız olarak genel hükümlere göre yürütülür.

İlk derece mahkemesinde verilen konkordatonun tasdiki kararına karşı kanun yoluna başvurulabilir (İİK m. 308/a). Her ne kadar mevcut kanun yolu düzenlemesi konkordato için pek uygun değilse de mevcut düzenlemeye göre söz konusu karara karşı yapılan istinaf başvurusunun reddedilmesi mümkün olduğu gibi tasdik kararının; istinaf aşamasında, sadece kaldırılıp ilk derece mahkemesine gönderilmesi, kaldırılıp yeniden konkordatonun tasdikine karar verilmesi, kaldırılıp (konkordato borçlusu iflasa tabi ise ve şartlar oluşursa) borçlunun iflasına karar verilmesi de mümkündür. Temyiz aşamasında ise konkordatonun tasdiki kararı onanabileceği gibi ilgili kararın bozulmasına da karar verilebilir.

İlk derece mahkemesince verilen tasdik kararına karşı yapılan istinaf başvurusunun reddedilmesi ya da temyiz aşamasında ilk derece mahkemesi kararının onanması olasılığında çalışma konumuz açısından tartışmalı bir husus yoktur. İlk derece mahkemesince konkordato

⁹³ Atalı/ Ermenek/ Erdoğan, s. 629; Dişel, Buse. *Dava Takip Yetkisi*. On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2020, s. 260.

⁹⁴ Işık, s. 320.

⁹⁵ Üstündağ, İflas, s. 94; Kuru, İcra El Kitabı, s. 1230.

⁹⁶ Karş. Dişel, s. 260; Arslanpınar Tat, Tuğçe. *Türk ve İsviçre İflas Hukukunda Paylaşdırma*. On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2021, s. 231. *Işık* ise bu ihtimalde bile davanın doğrudan konusuz kalmayacağını, davanın iflas tasfiyesinin sonuna kadar bekletilmesi gerektiğini ve tasfiye sonucunda alacaklı tamamen tatmin edilirse ancak o ihtimalde davanın konusuz kalacağını ifade etmektedir (bkz. Işık, s. 318-319).

projesinin tasdikine dair verilen kararın istinaf aşamasında kaldırılması ya da temyiz aşamasında bozulmasının davanın konusuz kalmasına sebep olup olmayacağına ilişkin değerlendirme ise çeşitli ihtimallere göre yapılmalıdır.

Konkordato borçlusunun iflasa tabi olmaması ihtimalinde, istinaf aşamasında iflas kararı verilememekte sadece konkordatonun tasdiki kararının kaldırılmasına ya da bozulmasına hükmedilebilmektedir. Bundan dolayı ilgili ihtimalde çekişmeli alacak hakkında açılan dava, kanun yolu denetimi sonucu verilen kaldırma veya bozma kararından etkilenmeyeceğinden dava konusuz kalmaz, yargılamaya devam edilir. Konkordato borçlusunun iflasa tabi olmasına rağmen, konkordatonun tasdikine ilişkin ilk derece mahkemesi kararının istinaf denetimi sonucunda iflasın açılmasına karar verilmeden sadece konkordatonun tasdiki kararının kaldırılmasına hükmedilmesi ihtimalinde de sonuç değişmemekte ve çekişmeli alacak hakkında açılan dava konusuz kalmamaktadır. Zira her iki durumda da taraflar arasındaki alacağın tahsiline ilişkin ihtilaf, konkordatonun tasdiki kararı kaldırıldıktan sonra da varlığını devam ettirmektedir.

Konkordato borçlusunun iflasa tabi olması hâlinde, istinaf denetimi sonucunda hem konkordatonun tasdiki kararının kaldırılmasına hem de konkordato borçlusunun iflasına karar verilmesi hâlinde ise çekişmeli alacak hakkında davanın yargılamasına devam edilemez. Bu ihtimalde de taraflar arasındaki uyuşmazlık varlığını sürdürmekteyse de borçlunun iflasına karar verildiği için tasarruf yetkisi bulunmaz ve kural olarak, İİK m. 194 hükmü gereği tüm hukuk davaları ikinci alacaklılar toplantısına kadar durur. Toplantıda iflas idaresinin davaya devam etmesine ya da alacaklılardan birine dava takip yetkisinin devredilmesine karar verilirse, davaya devam olunur. Ancak bu iki olasılık da gerçekleşmezse iflas hukuku kuralları gereği, çekişmeli alacak kabul edilmiş sayılacağından artık bu durumda çekişmeli alacak hakkında açılan dava konusuz kalır.

Sonuç itibarıyla; bazı yargı kararlarındaki, konkordatonun tasdikine dair verilen kararın kanun yolunda kaldırılması ya da bozulmasının çekişmeli alacak hakkında açılan davanın doğrudan konusuz kalmasına sebep olacağına ilişkin tespitlere iştirak edememekteyiz. Çekişmeli alacak hakkında açılan davanın bu sebeple konusuz kalabilmesi, sadece ilgili konkordato borçlusunun iflasına karar verildiği ve devamındaki süreçte hem iflas idaresinin davaya devam etmediği hem de alacaklılardan birine çekişmeli alacak hakkında açılan davayı takip yetkisinin devredilmediği ihtimalde mümkündür.

KAYNAKÇA

- Akkaya, Tolga. *Medenî Usûl Hukukunda İstinaf*. Yetkin Yayıncılık, Ankara, 2009.
- Akyol Aslan, Leyla “7101 Sayılı Kanunla Yapılan Değişiklikler Çerçevesinde Adi Konkordatoda Borçlunun Doğrudan Doğruya İflasına Karar Verilebilecek Haller.” *Medenî Usûl ve İcra İflâs Hukuku Dergisi*, C. 15, S. 42, 2019, s. 41-104.
- Akyürek, Ayhan/ Akyürek, Remziye. *Konkordato Hukuku*. Yetkin Yayıncılık, Ankara, 2019.
- Alangoya, Yavuz/ Yıldırım, Kâmil/ Deren Yıldırım, Nevhis. *Medenî Usul Hukuku Esasları*. 8. Baskı, Beta Basım Yayım Dağıtım, İstanbul, 2011.
- Albayrak, Hakan/ Bulut, Esra. “Konkordatoda Çekişmeli Alacaklar Hakkında Dava.” *Adalet Dergisi*, C. 1, S. 68, 2022, s. 451-485.
- Altay, Sümer/ Eskiocak, Ali. *Konkordato ve Yeniden Yapılanma Hukuku*. 5. Baskı, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2019.
- Arslan, Ramazan/Yılmaz, Ejder/ Taşpınar Ayvaz, Sema/ Hanağası, Emel. *İcra ve İflâs Hukuku*. 10. Baskı, Yetkin Yayıncılık, Ankara, 2024.
- Arslan, Ramazan/Yılmaz, Ejder/ Taşpınar Ayvaz, Sema/ Hanağası, Emel. *Medenî Usul Hukuku*. 10. Baskı, Yetkin Yayıncılık, Ankara, 2024.
- Arslanpınar Tat, Tuğçe. *Türk ve İsviçre İflas Hukukunda Paylaştırma*. On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2021.
- Aşık, İbrahim/ Oruç, Yakup/ Tok, Ozan/ Saçar, Ömer Faruk/ Aşit, Recep. *İcra ve İflâs Hukuku*. 3. Baskı, Seçkin Yayınevi, Ankara, 2024.
- Atalı, Murat/ Ermenek, İbrahim/ Erdoğan, Ersin. *İcra ve İflâs Hukuku*. 8. Baskı, Yetkin Yayıncılık, Ankara, 2024.
- Bahadır, Zeynep. “Konkordatoda Çekişmeli Alacaklar Hakkında Dava Açılmadan Önce Arbuluculuğa Başvurma Zorunluluğunun Bulunup Bulunmadığının Değerlendirilmesi.” *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 73, S. 4, 2024, s. 2641-2689.
- Belgesay, Mustafa Reşit. *İcra ve İflâs Hukuku I Sentetik Bölüm İkinci Cilt Konkordato-İflâs-İptal Davası-Tahliye*. 2. Baskı, Fakülteler Matbaası, İstanbul, 1953.
- Berkin, Necmeddin. *İflâs Hukuku*. 4. Baskı, Fakülteler Matbaası, İstanbul, 1972.
- Berkin, Necmeddin. *Tatbikatçılara Medenî Usul Hukuku Rehberi*. Filiz Kitabevi, İstanbul, 1981.
- Bilge, Necip/ Önen Ergun. *Medenî Yargılama Hukuku Dersleri*. 3. Baskı, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, Ankara, 1978.
- Boran Güneysu, Nilüfer. *Medenî Usûl Hukukunda Karar*. Adalet Yayınevi, Ankara, 2014.

- Börü, Levent. *İflâs Dışı (Adi) Konkordatoda Alacaklılar Toplantısı*. Yetkin Yayıncılık, Ankara, 2023.
- Budak, Ali Cem. *Medenî Usul Hukukunda Kavram İctihadı ve Menfaat İctihadı*. Filiz Kitabevi, İstanbul, 2021.
- Buruloğlu, Enver/ Reyna, Yuda. *Konkordato Hukuku ve Tatbikat*. Yörük Matbaası, İstanbul, 1968.
- Coşkun, Mahmut. *Konkordato ve İflas*. 4. Baskı. Seçkin Yayınevi, Ankara, 2025.
- Dişel, Buse. *Dava Takip Yetkisi*. On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2020.
- Doğan, Emsalgül. *Konkordatonun Tasdiki Yargılaması*. Yetkin Yayıncılık, Ankara, 2020.
- Ercan Özler, Meltem. *Medenî Usûl Hukukunda Dava Konusu*. On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2019.
- Erdönmez, Güray. *İflâsta Alacaklılar Toplanmasının Yetkileri*. Legal Yayıncılık, İstanbul, 2005.
- Ermenek, İbrahim. *Medenî Usul Hukukunda Davayı Kabul*. Adalet Yayınevi, Ankara, 2009.
- Ermenek, İbrahim/ Azaklı Arslan, Betül. “İcra ve İflâs Hukuku Açısından Ticarî Davalarda Arabulucuya Başvuru Zorunluluğu (TTK m. 5/A).” *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, S. 148, 2020, s. 135-196.
- Görgün, Şanal/ Börü, Levent/ Kodakoğlu, Mehmet. *İcra ve İflâs Hukuku*. 5. Baskı, Yetkin Yayıncılık, Ankara, 2024.
- Gül, Mehmet Akif. *Medenî Usûl Hukukunda Dava Değeri*. On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2022.
- Gürdoğan, Burhan. *İflâs Hukuku Dersleri İflâs/Konkordato/İptal Davaları*. Ajans Türk Matbaası, Ankara, 1966.
- Hanağası, Emel. *Davada Menfaat*. Yetkin Yayıncılık, Ankara, 2009.
- Işık, Melih. *Medeni Yargılama Hukukunda Davanın Konusuz Kalması*. On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2024.
- Kale, Serdar. *Medeni Yargılamada Taraf Ehliyeti*. On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2010.
- Karaaslan, Varol. *Medenî Usul Hukukunda Hâkimin Davayı Aydınlatma Ödevi*. 2. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara, 2019.
- Karakaş, Cemal Fazıl. “İstinaf Yargılamasının İflas ve Konkordato Ortaya Çıkarttığı Sorunlar.” *İlalat Torbası C. 2*, Filiz Kitabevi, İstanbul, 2021, s. 137-160.
- Korkmaz, Cansu/ Köksoy, Mesut. “Konkordatoda Çekişmeli Alacaklar Bakımından Dava Şartı Arabuluculuğun Değerlendirilmesi.” *Prof. Dr. İhsan Erdoğan’a Armağan Cilt 2*, Adalet Yayınevi, Ankara, 2024, s. 1689-1713.
- Kuru, Baki. *İcra ve İflâs Hukuku El Kitabı*. 2. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara, 2013.

- Kuru, Baki. *Medenî Usul Hukuku El Kitabı C. 1*. Yetkin Yayıncılık, Ankara, 2020.
- Kuru, Baki. *Medenî Usul Hukuku El Kitabı C. 2*. Yetkin Yayıncılık, Ankara, 2020.
- Kurt Konca, Nesibe/ Kaya, Serkan. “Karşılaştırmalı Hukukta Sıçramalı (Atlamalı) Temyiz: Türk Hukukunda Uygulanabilirliği”, *AHBVÜ-HFD*, C. 29, S. 4, 2025, s. 1585-1635.
- Küçük, Alper Tunga. “Konkordato Hakkında Verilen Karara Karşı Kanun Yoluna Başvurabilecek İtiraz Eden Alacaklılara Dair Bir Değerlendirme.” *Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 19, S. 223, 2024, s. 1455-1493.
- Muşul, Timuçin. *Medenî Usul Hukukunda Terdit İlişkileri*. 2. Baskı, Yetkin Yayıncılık, Ankara, 2009.
- Özekes, Muhammet. “HMK Bakımından Dava Dilekçesinde Eksiklik Halinde Yapılması Gereken İşlemler.” *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 16, Özel Sayı (Prof. Dr. Hakan Pekcanıtez’e Armağan), 2014, s. 263-300.
- Özekes, Muhammet. “Medeni Usul Hukukunda Yok Hüküm ve Etkisiz Hüküm.” *Yargıtay Dergisi*, C. 26, S. 4, 2000, s. 661-699.
- Öztek, Selçuk/ Budak, Ali Cem/ Tunç Yücel, Müjgan/ Kale, Serdar/ Yeşilova, Bilgehan. *Yeni Konkordato Hukuku*. 3. Baskı, Yetkin Yayıncılık, Ankara, 2023. (Madde yazarı, Öztek Konkordato Şerhi, madde numarası)
- Pekcanıtez, Hakan/ Atalay, Oğuz/ Sungurtekin Özkan, Meral/ Özekes, Muhammet. *İcra ve İflâs Hukuku Ders Kitabı*. 11. Baskı, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2024.
- Pekcanıtez, Hakan/ Erdönmez, Güray. *7101 sayılı Kanun Çerçevesinde Konkordato*. Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2018.
- Postacıoğlu, İlhan. *Konkordato*. 2. Baskı, Fakülteler Matbaası, İstanbul, 1965.
- Sarısözen, Serhat. *Konkordato*. 6. Baskı, Yetkin Yayıncılık, Ankara, 2024.
- Simil, Cemil. *Konkordatoda Mühletin Borçlu Bakımından Sonuçları*. On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2020.
- Şahin, Çağatay Serdar. *Amerikan Hukuku ile Karşılaştırmalı Olarak Konkordato Mühletinin Alacaklılar Yönünden Sonuçları*. On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2020.
- Tanrıver, Süha. *Konkordato Komiseri*. Yetkin Yayıncılık, Ankara, 1993.
- Tanrıver, Süha. *Medenî Usul Hukukunda Derdestlik İtirazı*. 2. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara, 2007.
- Tanrıver, Süha. *Medenî Usûl Hukuku Cilt I*. 5. Baskı, Yetkin Yayıncılık, Ankara, 2024.
- Toraman, Barış. “Konkordato Müessesesi Hakkında 7101 Sayılı Kanunla Getirilen Yeniliklerin Kanun Yollarına İlişkin Hükümleri Bakımından Değerlendirilmesi.” *MİHBİR* 16. *Antalya*

Toplantısı 7101 Sayılı Kanun Çerçevesinde Konkordato Antalya 5-6 Ekim 2018, 2019, s. 207-227.

Umar, Bilge. *Hukuk Muhakemeleri Kanunu Şerhi*. 2. Baskı, Yetkin Yayıncılık, Ankara, 2014.

Üstündağ, Saim. *İflâs Hukuku*. 8. Baskı, Nesil Matbaacılık, İstanbul, 2009.

Üstündağ, Saim. *Medeni Yargılama Hukuku Cilt I-II*. 7. Baskı, Nesil Matbaacılık, İstanbul, 2000.

Yazıcı, Çiğdem. “Adi Konkordatoda Çekişmeli Alacaklar Hakkında Dava (İİK m. 308/b).” *Bankacılar Dergisi*, S. 116, 2021, s. 3-29.

Yeşilova, Bilgehan/ Tuncer Kazancı, İdil. “Konkordato[nun] [Projesinin] Tasdiki Kararına Karşı Kimler Kanun Yoluna Başvurabilir? Bir Yargıtay Kararının Düşündürdükleri.” *İstanbul Kültür Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 22, S. 1, 2023, s. 61-135.

Yılmaz, Ejder. *İflâs İdaresi*. Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, Ankara, 1976.

Yılmaz, Ejder. *(Medeni Yargılama Hukukunda) Islah*. 5. Baskı, Yetkin Yayıncılık, Ankara, 2021.

EXTENDED ABSTRACT

Concordat is an institution of compulsory enforcement law that enables a debtor who is unable to pay due debts, or is at risk of being unable to do so, to liquidate such debts or to improve the financial condition of the enterprise through an agreement reached with creditors under the supervision and control of the court and in accordance with the conditions prescribed by law. A contentious debt is a term that arises during the settlement process following the debtor's declaration regarding debts submitted within the definitive payment deferral period.

A contentious debt action must be filed within one month from the date of the announcement of the confirmation decision. Accordingly, while a contentious debt action is pending, it is highly probable that the confirmed concordat will simultaneously be subject to judicial review. As a result of this review, the confirmation decision may be set aside at the appellate stage or reversed at the cassation stage.

As a rule, a contentious debt action is filed after the confirmation of the concordat. Such an action does not constitute a special type of lawsuit and is not subject to sui generis procedural requirements. In essence, this is a debt action. A creditor whose claim has become disputed may also bring an action against the concordat debtor before the concordat project has been confirmed. Unlike bankruptcy, the granting of a concordat respite does not prevent actions from being brought against the debtor. However, where such an action is filed within one month from the announcement of the confirmation decision after the concordat has been confirmed, it is referred to as a "contentious debt action."

The requirement that the action be filed within one month from the confirmation decision is necessary solely for preserving the guarantee of payment from the share deposited with the bank for the disputed claim. Therefore, where the commercial court of first instance confirming the concordat has not ordered the deposit of a share in the bank for the relevant disputed claim, the time limit set forth under Article 308/b of the Enforcement and Bankruptcy Law loses its practical significance. Failure to comply with this period does not preclude the claim from being asserted under substantive law. A creditor whose claim has become disputed may still bring an action after the expiration of the one-month period. In other words, although a contentious debt action appears to be connected to the concordat process, it is in fact conducted independently thereof in accordance with the general procedural rules.

The confirmation decision issued by the court of first instance may be challenged through legal remedies pursuant to Article 308/a of the Enforcement and Bankruptcy Law. Although the current appellate framework is not entirely suitable for concordat proceedings, under the existing regulation the appellate application against the confirmation decision may either be dismissed or the confirmation decision may, at the appellate stage, be set aside and remanded to the court of first instance, be set aside and replaced with a new confirmation decision, or, where the concordat debtor is subject to bankruptcy and the conditions are met, be set aside and followed by a bankruptcy order against the debtor. At the cassation stage, the confirmation decision may either be approved or reversed.

The question whether the setting aside of the confirmation decision at the appellate stage or its reversal at the cassation stage renders the contentious debt action devoid of subject matter must be evaluated according to several possibilities.

These possibilities vary depending on whether the debtor is subject to bankruptcy proceedings and whether a bankruptcy decision has been issued against the debtor. This study examines in detail the legal consequences arising from each of these scenarios.